બોચાસણવાસી શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ સ્વામિનારાયણ સંસ્થા

સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા (પૂર્વ કસોટી - ૧૬ જૂન, ૨૦૧૩)

(સમય : બપોરે ૨ : ૦૦ થી ૫ : ૦૦) **સત્સંગ પ્રાજ્ઞ - ૨ : પ્રશ્નપત્ર - ૨**

નોંધ :- જમણી બાજુએ આપેલા અંક જે તે પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે. (કુલ ગુણ : ૧૦૦)

વિભાગ - ૧ : 'બ્રહ્મવિદ્યાનું દર્શન' નવી આવૃત્તિના આધારે

પ્રશ્ન. ૧ આપેલા વિકલ્પોમાંથી ફક્ત સાચા વિકલ્પોની આગળ આપેલા ચોરસ ખાનામાં ખરાની (✔) નિશાની કરો. [૬]

નોંધ : એક કે એકથી વધારે વિકલ્પ સાચા હોઈ શકે. તમામ સાચા વિકલ્પ આગળ જ ખરાની નિશાની કરી હશે તો જ પૂર્ણ ગુણ મળશે, અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

૧. શ્રીજીમહારાજનાં અસાધારણ કાર્યો...
(૧) ☐ 'સ્વામિનારાયણ' નામથી પોતાનું ભજન (૨) ☐ પોતાનાં શાસ્ત્રોની રચના
(૩) ☐ મંદિરોની રચના (૪) ☐ દૂધપીતીનો રિવાજ બંધ કરાવ્યો.

૨. અક્ષરબ્રહ્મનું સર્વ તત્ત્વોથી ભિન્નપણું
(૧) ☐ અક્ષરતત્ત્વનો અંતર્ભાવ અન્ય કોઈ તત્ત્વમાં થઈ શકે તેમ નથી.
(૨) ☐ માયા જડ છે, જ્યારે અક્ષરબ્રહ્મ સચ્ચિદાનંદમય છે.
(૩) ☐ જીવ-ઈશ્વર સંખ્યાની દૃષ્ટિએ અનંત છે, જ્યારે અક્ષરબ્રહ્મ એક અને અદ્વિતીય છે.
(૪) ☐ પ્ર. ૧૦ અને અં. ૭ પ્રમાણે અનાદિ હોવાને લીધે અક્ષરબ્રહ્મ ભિન્ન તત્ત્વ છે.

૩. પરબ્રહ્મમાં આ છ ભગ (ઐશ્વર્ય) હોય છે.
(૧) ☐ જ્ઞાન, શક્તિ, બળ, ઐશ્વર્ય, વીર્ય, તેજ (૨) ☐ શમ, દમ, તિતિક્ષા, ઉપરતિ, સુખ, આનંદ
(૩) ☐ ગાંભીર્ય, માધુર્ય, ચાતુર્ય, સ્થૈર્ય, શૌર્ય, ધૈર્ય (૪) ☐ આર્જવ, માર્દવ, સત્ય, ઔદાર્ય, વાત્સલ્ય, સૌશીલ્ય

પ્રશ્ન. ૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. [૫]

૧. પ્રત્યેક બ્રહ્માંડ કયા આઠ આવરણેયુક્ત હોય છે ?
૨. સાકારપણાની નિષ્ઠા હશે તો શું થશે ?
૩. વર. ૧૨ પ્રમાણે ભગવાનનો અભાવ આવે તો કેવો જીવ કેવો થઈ જાય છે ?
૪. પરબ્રહ્મ શા માટે સદૈવ એક અને અદ્વિતીય જ રહે છે ?
૫. બ્રાહ્મીસ્થિતિને પામેલા જીવન્મુક્તને કેવો સાક્ષાત્કાર રહે છે ?

પ્રશ્ન. ૩ પ્રમાણ પરથી વિષયનું શીર્ષક આપો. [૫]

ઉદાહરણ :- "બ્રહ્મરૂપ થકો પ્રત્યક્ષ ભગવાનની ભક્તિ ચંદન, પુષ્પ, શ્રવણ, મનનાદિકે કરીને કરે." (લોયા - ૭)
ઉત્તર :- બ્રહ્મરૂપ થઈને પરબ્રહ્મની ભક્તિ - ઉપાસના કરવાનો આદેશ

૧. જીવન્મુક્તિ એટલે દેહ છતાં જ મુક્તિનો અનુભવ.
૨. તે સનાતન છે, નિત્ય છે, અપ્રાકૃત છે, સચ્ચિદાનંદ છે, અનંત છે અને અખંડ છે.
૩. જેવા મહારાજ છે ને જેવા સાધુ છે તેને જેમ છે તેમ ન જાણે તે તો નિરંતર અભાગિયા છે.
૪. બ્રહ્મના અંશ રૂપે જીવની ઉત્પત્તિ થતી નથી, પરંતુ જીવ તો અનાદિ જ છે.
૫. પોતપોતાના કારણ દેહથી યુક્ત બદ્ધ જીવો અને ઈશ્વરો સહિત માયા પણ અક્ષરબ્રહ્મના તેજમાં લીન થઈ જાય છે.

પ્રશ્ન. ૪ નીચે આપેલા વિષયના ફક્ત તમામ મુખ્ય મુદ્દાઓ જ લખો. [૪]

ઉદાહરણ :- અક્ષરરૂપ - બ્રહ્મરૂપ થવા માટે
ઉત્તર :- ૧. બ્રહ્મરૂપ થઈને પરબ્રહ્મની ભક્તિ - ઉપાસના કરવાનો આદેશ ૨. અક્ષરરૂપ - બ્રહ્મરૂપ થવાની અનિવાર્યતા ૩. અક્ષરરૂપ થવા અક્ષરબ્રહ્મની અનિવાર્યતા

૧. પરબ્રહ્મ
૨. સ્વામિનારાયણીય તત્ત્વજ્ઞાન

પ્રશ્ન. ૫ નીચે આપેલા વિષયો ઉપર મુદ્દાસર નોંધ લખો. (પંદરેક લીટીમાં) [૧૦]

૧. જીવનું અણુ પરિમાણ અને જીવોનું અનેકત્વ **અથવા**
૨. પરબ્રહ્મનું અંતર્યામી સ્વરૂપ પણ સાકાર- મૂર્તિમાન જેવું
૩. અક્ષરબ્રહ્મના સ્વરૂપને સમજવાની અનિવાર્યતા : શ્રીજીમહારાજનો હૃદયગત અભિપ્રાય - સિદ્ધાંત છે માટે **અથવા**
૪. શ્રીજીમહારાજ સર્વોપરી - દુર્ગપુર માહાત્મ્ય અને શ્રી હરિલીલાકલ્પતરુના આધારે

(પાછળ જુઓ)

સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા કાર્યાલય - અમદાવાદ દ્વારા કરવામાં આવેલ પૂર્વ કસોટીના આ આયોજનમાં મેં જાતે વર્ગમાં (બેઠકખંડમાં) હાજરી આપીને **"સત્સંગ પ્રાજ્ઞ-૨-૨"** પરીક્ષા આપી છે અને નીચેની વિગતો મેં સાચી ભરેલી છે તે આપ જાણશો.

	તારીખ	મહિનો	વર્ષ
પરીક્ષાર્થીની જન્મ તારીખ :-	☐☐	☐☐	☐☐☐☐

પરીક્ષા આપી તે તારીખ અને સમય :-

પરીક્ષાર્થીની સહી :-

નોંધ :- ફક્ત વર્ગમાં હાજર રહેલા પરીક્ષાર્થીઓએ જ ભૂલ્યા વગર આ હાજરીસ્લીપ કાપીને, તેમાં માગ્યા મુજબની વિગતો ભરીને, તેમના કેન્દ્ર વ્યવસ્થાપકને પરત આપવાની છે. ફક્ત હાજર પરીક્ષાર્થીઓની જ સ્લીપો ભેગી કરીને, પૂર્વ કસોટીના અહેવાલમાં ભરીને, સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા કાર્યાલય - અમદાવાદ ખાતે પરત જમા કરાવવાની છે. (અધૂરી વિગત ભરેલી હાજરીસ્લીપ માન્ય નહીં ગણાય)

પ્રશ્ન. ૬ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર વિસ્તૃત નોંધ લખો. (પચ્ચીસ થી ત્રીસ લીટીમાં) [૧૦]

૧. ગુણાતીતાનંદ સ્વામી અક્ષરબ્રહ્મ : એક દસ્તાવેજી પત્રના આધારે

૨. પરબ્રહ્મનું વ્યતિરેક સાકાર સ્વરૂપ કેવું ?

વિભાગ - ૨ : 'બ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રાગજી ભક્ત' વિસ્તૃત જીવનચરિત્રના આધારે

પ્રશ્ન. ૭ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર મુદ્દાસર નોંધ લખો. (ત્રીસેક લીટીમાં) [૧૨]

૧. પવિત્રાનંદ સ્વામી, શુક સ્વામી અને યોગાનંદ સ્વામીના યોગમાં ભગતજી

૨. સંપ્રદાયના મોટેરાઓના ભગતજી વિશેનાં મંતવ્યો

૩. અમદાવાદમાં ભગતજીએ કરેલી જ્ઞાનવાર્તા

પ્રશ્ન. ૮ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (દરેક ટૂંકનોંધમાં પાંચેક લીટીના બે પ્રસંગો લખવા) [૮]

૧. ભગતજીને સ્વામીના ત્રણ વરદાન

૨. પેટલાદમાં મુસ્લિમ જમાદારને ભગતજીએ કરેલો જ્ઞાનોપદેશ

૩. ભગતજી મહારાજનો ખાનદેશમાં પ્રભાવ

પ્રશ્ન. ૯ નીચે આપેલા પ્રસંગોમાંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રસંગ વર્ણવી મનન લખો.
(પ્રસંગવર્ણન આઠેક લીટીમાં તથા મનન ચારેક લીટીમાં લખવું) [૧૨]

૧. હાથછૂટી બલા થઈ ગઈ.　　૨. સત્પુરુષનો હેડો.

૩. રઘુવીરજી મહારાજને દર્શન.　　૪. હું તો ભગવાનનો ટેડેલ છું.

૫. નર્યા સાધુ સાધુ શું કરી રહ્યો છે ?

પ્રશ્ન. ૧૦ નીચે આપેલાં પાત્રોમાંથી કોઈ પણ એક પાત્રના પ્રસંગો વર્ણવી વ્યક્તિત્વનું આલેખન કરો. [૮]

૧. કૃષ્ણસ્વરૂપદાસ (અમદાવાદ)　　૨. દામા શેઠ (મહુવા)

વિભાગ - ૩ : 'સ્વામીની વાતો'ના આધારે

પ્રશ્ન. ૧૧ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. [૪]

૧. કોની બુદ્ધિ ભેદાતી નથી ?

૨. કયા વચનામૃતમાં ભગવાનનું સ્વરૂપ નિર્દોષ સમજવાનું કહ્યું છે ?

૩. કેવા માણસોનો દુકાળ છે ?

૪. સ્વામી પૂર્વાશ્રમમાં હતા ત્યારે મહારાજે તેમને શું કહ્યું ?

પ્રશ્ન. ૧૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બેના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (પાંચેક લીટીમાં) [૬]

૧. 'હું મારા મહિમાના પારને પામતો નથી.... ' દ્વારા મહારાજ શું સમજાવે છે ?

૨. પંચવિષય કરીને ધગેલા જીવને ક્યારે ટાઢું થાય ?

૩. જ્યાં સુધી અજ્ઞાન છે ત્યાં સુધી શેમાં સુખ મનાય છે ? કોની જેમ ?

પ્રશ્ન. ૧૩ નીચે આપેલા કોઈ પણ બેના દૃષ્ટાંત અથવા પ્રસંગ વર્ણવી તેનો સિદ્ધાંત લખો. (કુલ આઠેક લીટીમાં) [૬]

૧. મેમણ ચડ્યો પોઠિયે ને હાથમાં લીધી લાકડી.

૨. પાકેલ ગૂમડાંનું દૃષ્ટાંત અને સિદ્ધાંત સમજાવો.

૩. આવરદા વગર મહારાજે સ્વામીને રાખ્યાનો હેતુ.

પ્રશ્ન. ૧૪ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર અભ્યાસક્રમની 'સ્વામીની વાતો'નું પ્રમાણ આપી સમજાવો.
(આઠ થી દસ લીટીમાં) [૪]

૧. સત્સંગિજીવન ગ્રંથમાં બધાએ મહારાજને બીજા અવતાર જેવા લખવાનું કહ્યું.

૨. શ્રીજીમહારાજ ગ. પ્ર. ૪૨માં કહે છે, 'ગમે તેવા મોટા હોય, પણ કુસંગે કરીને તેનું ભૂંડું જ થાય છે.'

૩. સ્વરૂપાનંદ સ્વામીને શ્રીજીમહારાજથી જુદા પડતા ત્યારે લોહીના ટશિયા ફૂટે એવું વિરહનું તેમને દુઃખ થતું.

૪. પંચવિષયો તો દમઘોષના દીકરા જેવા છે ભગવાનને વરવા દેતા નથી.

* * *

નોંધ :- આ પ્રશ્નપત્રમાંથી થોડા-ઘણા પ્રમાણમાં પ્રશ્નો તા. ૭ જુલાઈ, ૨૦૧૩ના રોજ લેવાનાર મુખ્ય પરીક્ષામાં પુછાશે. અભ્યાસક્રમના પુસ્તકની છેલ્લી આવૃત્તિનો જ ઉપયોગ કરવો. મુખ્ય પરીક્ષામાં જવાબવહીમાં વધારાના પાના જોડીને તેમાં લખેલા ઉત્તર માન્ય ગણાશે નહિ.

☞ **અગત્યની જાહેરાત** **તમામ પરીક્ષાર્થીઓ આપણી સંસ્થાની નીચે દર્શાવેલી website - link પરથી જૂનાં વર્ષોનાં પ્રશ્નપત્રો તથા તેના ઉકેલપત્રો નિઃશુલ્ક ડાઉનલોડ કરી શકશે તથા તેની પ્રિન્ટ પણ કાઢી શકશે.**

http://www.swaminarayan.org/satsangexams/pastpapers/index.htm